

► mädaneb, aga puu on võimeline kasvama veel aastakümneid.

No aga mida siis lendorava kaitsjatele ütle- te?

Peame tegema vahet kaitsealustel ja majan- datavatel metsadel, aga praegu tahetakse kõi- ki ühe vitsaga lüüa. Majandusmetsi pole mõtet raiuda siis, kui nad juba kõdunevad. Siis saa- me sealt ainult peltteid, ei saa mõõblit, puit- maju ega paberitooted. Ka puidukeemiatehas- tele ei sobi toormeks kõdunenud puit. Puu tu- leb raiuda siis, kui ta on veel terve. Kui tahame puitu väärindada, peab see olema väärindami- seks sobiva kvaliteediga. Mädanenud viljast ju ka head saia ei küpseta.

Mul tilgub süda verd, kui näen, kuidas loo- duskaitses nime all meie metsade ümber kraa- vid täis lükatakse ja metsad vee alla uppuma jäetakse. Need on meie esivanemate rajatud metsad. Nemad kaevasid kraavid ja istutasid metsad, et meil oleks katus pea kohal ja leib laual. Meie aga hävitame oma esivanemate töö ja mädamame metsi.

üle minna, siis jõuab puu pensioniikka. Rai- vanus on näiteks hallil lepal 30, haaval ja sang- lepal 40, kasel 50 aastat.

Postimees ei kirjuta, et RMK raiemahtude kukkumise põhjus on aina rohkem kaitse- aluseid metsi. Sellal kui riigieelarves raha na- pib, õpetajatele ja päästjatele pole raha palga maksmiseks, laseme majandusmetsadel liht- salt ära kõduneda. Selle asemel et teha neist tooteid, millega asendada naftat, gaasi või ter- rast ja täita riigieelarvet.

Kui palju teie üldse RMK-st ostate?

Umbes 20%. Kui Eestis kehtis linnurahu, siis läksid metsafirmad puhkusele. Meie töime pal- ke Lätist. (Irooniliselt.) Väga keskkonnasõbralik – 250 km kaugusel autodega vedada. RMK pui- duhinnad on Eesti kõrgeimad. Aeg-ajalt korral- dab RMK oksjoneid, seal lähevad hinnad täiesti absurdseks, meie oleme sealt harva ostnud.

Olete aastakümneid bürokraate ja muid asjapulki sajatanud ning öelnud, et ka puidusektori suurim mure on ametkondade

kukkuma. Energia hind peab veel tõusma, toit peab veel kallinema ja meie sissetulekud olu- liselt vähenema.

Olete kritiseerinud kõiki valitsusi selle pä- rast, et nad ei tegele majanduskasvuga. Mida üldse valitsus saab teha majanduse edendamiseks?

Eesti on väga väike riik. Kes soovib vähegi suu- remat ettevõtet käigus hoida, peab orientee- ruma ekspordile. Eesti turul saavad tegutseda ainult pisiettevõtted. Tarmeko on keskmine ettevõtte, aga meilgi jäävad Eestisse vaid mõned diivanid ja tootmisjäägina tekkiv hake, mille müüme kohalikele energiatootjatele. Kõik muu läheb välja.

Eestil on hädavajalik ekspordida. 80% Eesti kogutarbimisest moodustab import. Ekspordi on vaja just selleks, et sisse tuua seda, mida me ise ei tooda. Niisiis ei tohiks valitsus kahanda- da ekspordivate ettevõtete rahvusvahelist kon- kurentsivõimet. Aga just seda nad puidu- ja mööblisektoris juba pikemat aega teevad. Õige- mini ametkonnad. Nad lausa hävitavad meie konkurentsivõimet.

Kuidas?

Soomes maksab kasepalk juba pikka aega 80 eurot tihumeetri kohta, meil praegu 150 eurot. Soomest me kasepalki tuua ei saa, nad ei müü väljapoole, niisugune on mitteametlik rah- vuslik kokkulepe. Erinevalt meist eelistavad soomlased ise oma puidust tooteid valmista- da. Eelmisel aastal käis meil hind üle 300 euro, Soomes oli ikka 80. Suvel oli hind siin 180–200 peal, sest raie pandi seisma. Ettevõtted olid ja- mas. Lätlased vaatasid, et meil on puudus ma- jas, ja küsisid ka 200. Aga ega mulle kliendid selle pärast rohkem maksa, et meil on toorme- hinnad piirangute tõttu laes.

Sellal kui riigieelarves raha napib, õpetajatele ja päästjatele pole raha palga maksmiseks, laseme majandusmetsadel lihtsalt ära kõduneda.

Eestis on ka elekter oluliselt kallim kui Soomes või Rootsis. Meil ei ole üle kümne aasta ühtegi tuuleparki ehitatud, ainult räägitakse. Kogu aur läheb keskkonnamõjude hindamisele. Soom- lased tõmbasid tuuleparkide abil oma ener- giahinnad alla, neil ilmselt arendused keskkon- da ei mõjuta.

Kuidas suhtute kliimaminister Kristen Michali tegevusse ja seatud eesmärkidesse? Ta on vähe aega ametis olnud, tema tegevusel ei ole veel tagajärgi. Aga ega Eestit valitse valit- sus. Ministreeriume juhivad kantslerid ja meil on paljud kantslerid ametis olnud pikka aega. Poliitikat määravad nemad.

Et siis EKRE retoorikast pärit süvariik?

See ongi nii. Meil on väga harva olnud minist- riteks oma ala spetsialiste. Kantsler otsustab, missugused andmed ministri lauale jõuavad ja mille järgi ta otsuseid teeb.

Olete ametnikke põhjanud lugematus arv- us kirjutistes. Mida peaks siis ette võtma? Ametnike arvu tuleb oluliselt vähendada, siis tekib vähem rumalaid ideid. Väga paljud ametikohad on täiesti mittevajalikud. Ma ei ole Refi valija, aga mulle meeldis väga, kui pea- minister Kaja Kallas suurte vaksineerimis- jamade ajal 2021. aasta suvel puhkuse katkes- tas ja tööle asus ning sotsiaalministeeriumi kantsleri Marika Priske lahti laskis. Mulle ei meenu varasemast ühtegi säärest juhtu- mit. Kaja Kallas läheb sellega ajalukku. Kui ►

No ei saa nad aru, et mõõblit saab teha ainult tervest puidust! Jaak Nigul ei saa aru, kuidas nad aru ei saa.

FOTO: ARGO INGVÉR

asjatundmatu ja ideoloogiline sekkumine turumajanduslikesse ja metsabioloogilis- tesse protsessidesse. Mida see tähendab? Meid tahetakse sundida metsi majandama liiga hilja – siis, kui sealt enam tõstuslikult kasutatavat puitu ei saa. Mul endal on ainult paarkümmend hektarit metsa, nii et mind eraisikuna see ei puuduta. Kuid ma ei saa aru, kuidas keskkonnaametis ei mõisteta, et tooteid on võimalik valmistada ainult tervest puidust.

Olen kutsunud ökolooge tehasesse, et näi- data, milles probleem on. Üks tuli, teised ei tule. Nad ei taha seda näha. Tegelikult targad ökoloogid saavad probleemist aru, aga ka neil ei ole lahendust, kuidas kõdunevast puidust tooteid teha. Ja ega ökoloogid ja looduskaitsjad taha ühiskonnale ütelda, mis on nende visioo- ni teine pool: et meie elatustase peab suuresti

RMK uuring ütleb, et riigimetsa raiemaht väheneb ühegi uue piiranguta kümne aasta jooksul ligi neljandiku ja 60 aasta pärast saab raiuda alla poole praegusest (Ülle Harju, „RMK paljastas tõe: riigimetsa raiemaht kukub, sest metsa ei jätku“, Postimees, 12.9) On see adekvaatne hinnang? Ja kuidas see teid mõjutab?

Praeguseks on kolmandik metsi erisuguste kaitseerüümide all ja neid soovitakse teha juur- de. Ernst & Youngi audiitorbüroo uuringu järgi jääb iga raiumata tihumeetri tõttu ühiskon- nal saamata 193 eurot lisandväärtust ehk raha, mida saab ümber jagada. Maaülikooli teadur Allan Sims kirjutas just („Allan Sims: metsa- statistikak koostatakse teaduslikel alustel“, ERR, 14.9), et 40% metsi on raievanuses või jõuab sinna kümne aasta jooksul. Kui sellest vanusest

Katuse toimimiseks peab vesi katuselt minema pääsema

Lamekatuste ehituse ja hooldusega tegeleva OÜ Evari Ehitus juht Rein Kala ütleb, et katuse hooldusele tuleks hakata mõtlema juba projekteerimise faasis. Kindlasti vajab katus igal aastal ka hooajalist tähelepanu.

Majaomanike probleemid katusel on tingitud paljuski katuste mittejärgepidevast ülevaatest, kaootilisest puhastamisest ja tagasi- hoidlikust hooldamisest. Juba katuste projek- teerimisel tuleks lahendada katuse olulised ehituslikud sõlmed selleks, et katuse hool- damine ja korrashoid oleks võimalikult lihtne.

Soodsaim lahendus ei pruugi olla töökindlaim

Katusespetsid on kokku puutunud vihmavee äravoolusüsteemide lahendustega, kus vihma- vesi juhitakse katusest ära läbi parapeti.

Tellija jaoks võib selline lahendus tunduda esmapilgul soodsana, kuid praktikas annab sellisel lahendatud vee äravool palju täien- davat tööd nii tellijale endale kui ka katust hool- davatele meistritele, keda tellija tulevikus appi kutsub – seega ei saa perspektiivis rääkida raha kokkuhoiust. Pikemas vaates osutub algselt soodsana tundunud lahendus hoopis kuluka- maks lahenduseks.

Läbi katuse parapeti vee äravoolu ehitamine nõuab väga läbimõeldud projektlahendust, väga korraldiku ja professionaalset teostust ning hoolsat tellijat, kes suudab ja kellel jätub aega järjepidevalt vee äravoolusüsteemi kontrollida, hooldada ja vajadusel remontida.

Sellisel lahendatud vee äravool katusest nõuab kõrgendatud tähelepanu nii katuse ehitamisel kui ka pidevat ja kõrgendatud hoolt igapäevases elus.

Suvised probleemid on seotud ummistusega

Suvel peab hoolikalt jälgima, et vihmavee äravool ei ummistuks mehaaniliste setetega, milleks sagedamini on puude lehed, okkad ning muud katusele kogunenud mittevajalikud asjad. Äravooluava kaitsmiseks tuleb sellele paigal- dada prahisöel.

Vihmaveetoru ülemise otsa ehk veesü- liti väljavooluava alla peab paigaldama vihma- veetorst piisavalt laiema/suurema vihmavee- lehtri, et katusest läbi parapeti mööda veesülitit tulev vesi jõuaks lihtsalt vihmaveetorusse ning ei läheks vihmaveetorst mööda ega määrgaks ja rikuks hoone seinu.

Peab arvestama, et katusest tulev veekogus on erinevatel päevadel erinev, mistõttu voolava vee trajektor ei ole ühesugune, vaid muutub.

Foto: OÜ Evari Ehitus.

OÜ Evari Ehitus on 1991. aastal loodud ettevõtte, millest on täna- seks kasvanud Lõuna-Eesti juhtiv lamekatuste ehitaja. Ettevõtte peamine tegevusala on uute lameka- tuste ehitamine, soojustamine ning olemasolevate lamekatuste paran- damine, remontimine, renoveerimine, rekonstrueerimine. Samuti tehakse lamekatustele ülevaatus, hooldust ja hüdroisolatsioonitöid.

Lamekatuste ehitamine nõuab eriala- teadmist ja pikaajalisi kogemusi.

Oma ala professionaalide abi kasu- tades hoiate kokku aega, vahendite ja saate katusele kindla garantii!

välja ja unustavad need sügisel sisse lüli- tada. Probleem avastatakse aga liiga hilja, kui veeäravoolud on juba ära jäätunud. Juhtub ka, et elektrikütelahendus on liht- salt rikkis või sootuks läbi põlenud, küttesüs- teem ei toimi. Vahel ehitatakse vee äravoolu küttesüsteem küll valmis, aga unustatakse elektrivõrguga ühendada.

On juhtunud, et tellija isegi ei tea, et elekt- riküttesüsteem olemas on, rääkimata konk- reetsetest üksikasjadest. Vahel unustatakse vee äravoolusüsteemile elektrikuttesüs- teem hoopis panemata.

Kevadise hoolduse aeg on käes

Lamekatus tuleks üle vaadata vähemalt kaks korda aastas – kevadel pärast külma aja lõppu ning sügisel enne uute külmade tulekut.

Välja tuleks selgitada võimalikud katuse mehaanilised vigastused (torkeaugud, keevisõmbluste ja materjalide rebendid, katuse või hoone vajumisest tekkinud vigas- tused). Leitud vigastused tuleb kohe paran- dada.

Kontrollida ja vajadusel hooldada tuleb ka kõik katusele olevad käigurajad, katuseaknad, katuseluugid, turvapollarid, läbiviigud, para- petid, räästad, varikatused ja muud katu- sega seotud elemendid.

Kevadise ülevaatus aeg on seega just nüüd ning arukas katuseomanik kaasab otsuste tegemisse ka kompetentse spet- sialisti.